СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК I. Ч. 60. Джерзі Сиі, Н. Дж., вівторок, 17-го березня 1942. No. 60. Jersey City, N. J., Tuesday, March 17, 1942. VOL. I.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

Гітлер Признає Невдачі на Советськім Фронті, Але - Заповідає на Літо Нову Протисоветську Офензиву - Советські Війська Перед Самим Харковом - Аліянти Зачнуть з Бурми Охороняти Індію і Нападати на Японію

ВЗИВАЮТЬ АМЕРИКАНСЬКУ ФЕДЕРАЦІЮ ПРАЦІ ДО СПІВПРАЦІ З БОЛЬШЕВИКАМИ

ВАШИНҐТОН. — Доносять, що анґлійські провідники робітничих юній стараються вплинути на Американську Федерацію Праці, щоб вона занехала свою віддавна встановлену опозицію до Советів та навязала тісні звязки з робітничими рухами в СССР. Від довшого часу до А.Ф.П. підходили французькі та анґлійські робітничі лідери, які старалися наклонити її до занехання опозиції до „Всеросійської Ради Робітничих Юній". Тепер, відколи Америка знайшлася у війні по стороні Обєднаних Держав, серед яких є також Советський Союз, британські робітничі лідери старються знову вплинути на А. Ф.П., вживаючи арґументу, що в боротьбі проти спільного ворога треба єднати всі сили, включаючи також і робітничі юнії СССР, Великої Британії та Америки. Речником тої співпраці являється сер Волтер Ситрин, секретар Конґресу Британських Робітничих Юній, який побував в Росії та знаний є зо своїх про-комуністичних симпатій. Надіються що Американська Федерація Праці відповість на це десь в травні. Вправді, що успіхи червоної армії проти Гітлера дещо змінили наставлення А.Ф.П. до СССР, та в загальному вона держиться далі осторонь від комунізму, а у відношенні до американських комуністів навіть скрайно ворожо.

АЛІЯНТСЬКІ ТА ЯПОНСЬКІ ВТРАТИ В БОЮ ЗА ОСТРОВ ЯВУ

ВАШИНҐТОН. Департамент маринарки подає, що в боротьбі з японськими наїзниками на остров Яву аліянти та японці понесли великі втрати. Втрати Обєднаних Держав представляються наступно:

АМЕРИКА: Затоплено 100,000-тоновий кружляк „Гюстон" та 1,190-тоновий нищівник „Повп", які були затоплені в днях між 28. а 1. березня;

ВЕЛИКА БРИТАНІЯ: 8,390-тоновий кружляк „Екзетер", та чотири нищівники: „Енкавитер", „Стронґголд", „Електра" та „Джупітер";

СХІДНЯ НІДЕРЛЯНДСЬКА ІНДІЯ: Кружляк „Де Руйтер", адміральський корабель, кружляк „Джава" та нищівники „Кортенер" та „Евертсен".

АВСТРАЛІЯ: Кружляк „Перт" та менший корабель „Ярра".

ЯПОНІЯ: Знищений один кружляк невідомої назви, затоплено один 10,000-тоновий, а ушкоджено такої самої величини інший кружляк, затоплено тяжкий кружляк кляси „Моґамі", а три менші нищівники знищені вогнем від бомб.

Разом в боротьбі в обороні Яви було знищених 13 аліянтських і 8 японських кораблів. Ці втрати викликали певні відгуки в Анґлії, так, що сподіються голосних інтерпеляцій в британському парляменті.

ЯПОНСЬКА ПРОПАҐАНДА В ЧІЛЄ

САНТІЯҐО (Чілє, Полуднева Америка). — Два найголовніші чілійські часописи видрукували сензаційні новини, що певна воююча держава, з якою торґовля була перервана, відновить цю торговлю та буде висилати свої товари в супроводі узброєних конвоїв. Хоч ґазети не подали назви тої держави, одначе всі знають, що ходить тут про Японію, бо ці самі відомости поширюють японські торговці та японські пропаґандисти. Ця пропаґанда обчислена на це, щоб приспати чуйність чілійців, які є найближче положені до Далекого Сходу та спеціяльно виставлені на японську небезпеку. Японські пропаґандисти підняли голову після битви за остров Яву, в якій Обєднані Держали понесли великі втрати. Ця акція їх рівнож відтягає ратифікацію ухвали пан-американської конференції, яка відбулася в Ріо де Жанейро й яка постановила, щоб всі американські держави зірвали з Державами Осі.

219 ЦИВІЛЬНИХ АМЕРИКАНЦІВ В ЯПОНСЬКИХ ТАБОРАХ

ВАШИНҐТОН. — Департамент війни подав першу лісту тих американців, яких заскочила війна та які є тепер інтерновані японським властями. Імена ці зібрав Міжнародній Червоний Хрест в Женеві та переслав до американського уряду. 90 осіб було інтерновано мабуть зараз по вибусі війни з Америкою, а 129 були забрані з острова Ґвам після японської евакуації. У звідомленнях про імена арештованих не згадується про їх теперішнє положення.

ЗАТОПЛЕНО ВЕЛИКИЙ АМЕРИКАНСЬКИ ТЕНКЕР НА АТЛЯНТИКУ

ЧАРЛСТОН (Савт Каролайна). — Морські власти повідомляють, що ворожа субмарина затопила великий узброєний американський тенкер, при чому згинуло 31 осіб. Лиш 26 членів залоги вирятувалося з вогню й по тяжких зусиллях вирвалося з потопаючого корабля та прибули до берега. Підморська війна знову посилюється й у хвилі, коли морські власти сповіщали про затоплення того тенкера, радіо із столиці Куби, Гавани, подавало, що інший американський корабель був сторпедований, а його залога взивала помочі.

УКРАЇНЦІ НЮ ЙОРКУ ГОТУЮТЬСЯ ДО КАМПАНІЇ ЗА КУПУВАННЯМ БОНДІВ ОБОРОНИ

НЮ ЙОРК. — В пятницю 13. березня ц. р. відбулися в будинку Редіо-Сиі, при 6. Евені та 50. вулиці, збори представників вчислених українських орґанізацій в справі кампанії за купном Бондів Державної Оборони. Збори скликав есемблеман С. Ярема, який був назначений Департаментом Скарбу головою Українського Відділу Продажі Бондів при Департаменті Скарбу. Він відчинив збори та представив їх ціль, а це зорґанізована кампанія серед американців українського походження за купном Бондів Оборони. Відтак він представив відпоручника департаменту скарбу п. Альберта Мікеліса, який в довшій промові представив погляди та потреби уряду в доцільності такої кампанії. П. Мікеліс твердив, що всі американські горожани мусять всебічно піддержати уряд закупном Бондів Оборони та тим причинитися до виграння цеї війни.

Розвелася відтак довша дискусія, в якій брали участь численні представники українських орґанізацій. Ухвалено вибрати головний екзекутивний комітет, який вестиме працю у всіх пятьох головних дільницях Великого Ню Йорку. В склад комітету увійдуть представники всіх головних запомогових та центральних орґанізацій. На зборах були заступлені около сто орґанізацій.

СОВЄТСЬКА ОФЕНЗИВА НА ХАРКІВ

БЕРН. — Советські війська повели сильну офензиву на Харків і проломили німецькі оборонні лінії. Советські звідомлення говорять, що здобуття Харкова це справа кількох годин. Також величезна армія стоїть в околицях Дніпропетровська і вона має вдарити в напрямку згаданого міста, щоб увільнити цілий Донецький басейн.. Тяжкі бої також ведуться в околицях Таганроґу і на Кримі.

БРИТІЙСЬКІ ЛІТАКИ ЗНИЩИЛИ НІМЕЦЬКІ ЛОДКИ

ЛОНДОН. — Британські літаки повели гостріші налети проти німецьких боєвих кораблів, що знаходяться біля европейського побережжя, недалеко англійських берегів. Вони своїми бомбами знищили сім німецьких моторових боєвих лодок, які мають велику швидкість і носять на собі великі торпеди.

СТЕРЕЖУТЬ ПРОТИ ПІДВОДНИХ ЧОВНІВ. — Високо над водою уноситься патролевий бальон „блимп", що стереже конвою короблів десь на Тихому океані. Далеко на право кораблів стереже панцирний воєнний корабель типу дістроєра.

ГІТЛЄР ПОНОВНО ЗАПОВІДАЄ РОЗБИТТЯ СОВЄТІВ

БЕРЛІН. — В „день героїв", призначений памяти поляглих німецьких вояків, Гітлер виголосив в Берліні промову, в якій заповів, що цего літа Совети вже будуть цілком певно побиті, чи точніше, будуть відсунені десь далеко і не будуть грозити Европи. Совети вже булиб розбиті минулого року, гогорив Гітлер, якби не зима, яка прийшла кілька тижнів скорше, ніж звичайно. Підчас зими, користаючи з елементарних сил, Совети хотіли завдати смертельний удар німцям. Але це їм не вдалось, казав він. Що не очікувалоб іще німців, найгірше вже проминуло, говорив він далі. Також накидався на Америку, зокрема на президента Рузвелта і пророкував упадок Америки. Похваливши успіхи Японії він згадав також про французький процес в Ріом і закинув французам, що вони не знають, про що властиво в тому процесі ходить. Найголовнішою справою казав він, повинно бути ствердження: „Хто хотів війни?"

ЕВРОПА БОРЕТЬСЯ З БРАКОМ ХАРЧІВ

БЕРН. — Ціла Европа бореться нині з великим браком харчів. Багато підбитих народів терпить великий голод і стоїть перед голодовим конанням. Причини ґолоду ті, що десятки міліонів молодих і здорових осіб є в війську і не прикладають рук до витвору харчів та інших потрібних речей. Крім того війна приносить велике знищення. Багато територій внаслідок війни цілковито обнизили свою продукцію. Бомбові налети також завдають великі шкоди. Німці вже погодились з думкою, що з багатих українських теритомій їм не вдасться скоро витягнути великої користи. Щобільше, навіть долина Дунаю і Балкан починають випродуковувати чимраз менше. Щоб запобігти цьому німці напружують всі свої зусилля, пробуючи піднести продукцію всіх країв і іншими продуктами засобити в першу чергу свою армію, далі свій воєнний промисл і вкінці свою націю. На кожний край вони накладають квоти, яку той має їм доставити. На сході Европи, в Ризі, вони заклали великий банк для „Остлянду". Також заложили центральний банк в Рівнім для українських територій і почали випускати „українську валюту". Навіть Італія, як це заявив італійський міністер Рафаель Рікарді, зобовязалась давати німцям всі свої харчі з вимком тих, що є конечні для прожитку італійців.

АНҐЛІЙЦІ ПРИВИКАЮТЬ ДО КОМУНАЛЬНОГО ЖИТТЯ

ЛОНДОН. — Хоч анґлійський уряд заборонив виходити комуністичній ґазеті „Дейлі Воркерови", проте в Лондоні шириться „комунізм" під впливом інших чинників. Війна, зокрема бомбардування, змушує людей збігатись разом і разом, серед однакових обставин, проводити однакове життя. Але вже вісім місяців німецькі бомбовики не навідують Лондону, проте біля 25,000 анґлійців далі правильно ховаються по підземних залізницях і по протилетунських сховках, щоб разом з іншими людьми перебувати в безпечнім місци. Ті люди отверто заявляють, що страх змушує їх покидати їхні мешкання та ховатись по сховках і разом з іншими людьми ділити ті небезпечні воєнні часи. Анґлійські протилетунські сховки, між іншим, нині далеко вигідніші, ніж колись були.

ОБІЩЮЄ НОВУ НІДЕРЛЯНДСЬКУ ФЛЬОТУ

ЛОНДОН. — Голяндська королева Вільгельміна виголосила через радіо промову до всіх голяндців і інших народів, що входили в склад нідерляндської імперії. В тій промові вона заявила, що союзники Нідерляндії обіцяли дати поміч і відбудувати затоплені японцями затоплені кораблі.

ШВЕДИ ЗАБОРОНЯЮТЬ ПРОТИ-СТАЛІНСЬКУ ҐАЗЕТУ

СТОКГОЛЬМ. — Заборонивши видавання десятьох ґазет, які гостро критикували Німеччину, шведський уряд також заборонив видавання одної католицької ґазети, яка дуже гостро критикувала Сталіна. Уряд станув на становищі, що тепер не час зачіпати сусідів і краще заховати повну мовчанку та водночас збройтись до зубів. Шведські ґазетиназагал не дуже похваляли двозначне заперечення німецького уряду в справі поголосок, що німці готуються до інвазії на Швецію. Те заперечення наступило в такій формі: на пресовій конференції, директор німецького пресового департаменту д-р П. Шмід, на запит одного журналіста, чи справді німці задумують окупувати Швецію, гумористично відповів: „Я скажу вам щось у великому секреті: Швеція від вчора вже окупована німцями. Але ця новинка буде опублікована щойно наступного тижня". Шведи назвали це нетактовностю,

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить псилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ЧИ РІВНОПРАВНІСТЬ?

Чуємо тепер багато про те, що надходить кінець „імперіялізмам", та що вигра Обєднаних Держав принесе всюди новий лад, а з ним свободу людині й незалежність народам.

Британський письменник Нормен Анджел, що дістав свого часу нагороду Нобля, пише, що теж і британський нарід, включно з „пануючою клясою", домагається кінця імперіялізмам в такому змислі, щоб один нарід уже більше не панував над другим. Анджел пише в „Ню Йорк Таймс" на цю тему в звязку з „незалежною Ірляндією" і тою „незалежною Індією", що має тепер повстати, а про яку тепер так багато говориться.

Отже Анджел хоче на прикладі Ірляндії доказати, що того роду „незалежности" не доводять до нічого. Він каже, що „незалежна Ірляндія" може довести не тільки до втрати незалежности Англії, але тим самим і до втрати незалежности самої Ірляндії, колиб Англія програла війну. Як легко догадатись, іде тут головно про морські бази, що є в Ірляндії, а якими Обєднані Держави не можуть покористуватись, бо Ірляндія проголосила невтральність. На думку Анджела положення у тому випадку є таке, що велика імперія має тепер поповняти самогубство через малу державку, що керується фанатичним націоналізмом, льоґікою лунатиків...

Анджел далі є тої думки, що нема в світі цілковитої свободи чи незалежности. Свобода, каже він, це ряд обовязків, часом важких, які треба перебрати і виконувати саме задля того, щоб могла існувати свобода. Історія людства, якщо вона нас чого навчає, каже Анджел, то вчить того, що коли де всі домагаються свободи, то там її ніхто не має. І тому дораджує, щоб у часі великої політичної еволюції краще менше говорити про незалежність народів, якої не може бути в цивілізованому суспільстві, а більше про рівні права, бо такі можна всюди завести.

Порушена Анджелом проблєма важна і для тих, що домагаються незалежности для українського народу, чи там Незалежної України. Очевидно, колиб „новий порядок", який заповідають світови Обєднані Держави, давав усім народам і державам такі рівні права, про які говорить Норман Анджел, то український нарід, як припускаємо, згодивсяб на таку розвязку. Та практика міжнародніх відносин досі виказувала, що многим народам таки лекше було жити, коли вони самі собою господарили, ніж коли розпорядки виходили з такого центра, який був контрольований кимсь іншим. Клясичним прикладом цього, що так було, є ті народи, що входили в склад давної Росії чи Австро-Угорщини, а яким вдалось по першій світовій війні добитись незалежности. Що добившись незалежности, вони її надуживали для своїх шовіністичних цілей і не зуміли дійти до згоди з сусідами і т. п., це інша справа. Якби були хотіли то прецінь і тоді могли були як незалежні входити в ріжні федеративні звязки, так, як це тепер пробують робити. І тому, якщо український нарід хоче стати незалежним, то це не означає, що він хоче себе відмежувати, що він не піде на федерацію чи конфедерацію. Він піде, але на таку, щоби були для усіх — рівні права. Так нам принаймні здається.

Сім Більших Нагород За Героїзм

За перші три місяці війни певна кількість старшин та вояків, особливо між тими, що тримають Батаанський півострів на Филипинських Островах під командою генерала Доґласа МекАртура, були представлені до нагороди за хоробрість або визначну службу.

Армія Злучених Держав має сім відзнак, якими вона нагороджує своїх героїв. Звичайно командуючий старшина представляє старшину або вояка по можности якнайскорше після доконаного вчинку геройства. Як він має право видавати нагороди, він доручає копію наказу про нагороду разом з відзнакою, якщо має.

Почесна медаля є найстарша й найвища нагорода, яку країна дає своїм воякам. Вона була встановлена законом Конгресу в 1862 році. Її зрідка дається. До першої Світової Війни видано тільки 1,723 Почесних Медаль, а протягом тої війни дістали її тільки 95 осіб з чотирьох-міліонової армії.

Почесна Медаля видається вд імени конгресу, а щоб дістати її, вояк або старшина мусить особливо визначитися в дійсному бою з ворогом, ризикуючи своїм життям понад свій звичайний обовязок.

Другою по значінню відзнакою є Хрест Визначної Служби. Ця нагорода була встановлена Конгресом в 1918 році та видається особам, які служачи на будь якому становищі в армії, визначилися надзвичайним геройством в звязку з військовими операціями проти збройного ворога. За першої Світової Війни видано таку нагороду 6,379 старшинам і воякам.

Медаля Визначної Служби, також встановлена в 1918 році, видається особам, служачим на будь якому становищі зі збройними силами, які визначилися особливо корисною службою у праці з великою відповідальністю. Протягом першої Світової Війни видано 1,917 Медалів Визначної Служби.

Срібна Зірка, нагорода встановлена в 1935 році, дається старшинам або воякам, які відзначились хоробрістю в боях, але вчинки яких не дають підстав на одержання Почесної Медалі або Хреста Визначної Служби. Хоч багато осіб було згадано в наказах за особливу відвагу в боях, тільки 11,517 членів і бувших членів армії зголосились і дістали цю нагороду.

Багряне Серце — нагорода вперше введена в 1782 році — перестала видаватись багато років тому назад, але була поновлена в 1932 році як військова нагорода. Її дається старшинам і воякам, почесно раненим в боях. Перепускають, що приблизно 186,500 осіб є управнені до отримання тої нагороди, але тільки 77,958 було випущено.

Вояцька Медаль, встановлена в 1926 році, є нагородою, що видається кожному членови армії, який визначився геройством, не звязаним з активною сутичкою з ворогом.

Визначний Летунський Хрест був встановлений в 1926 році. Його може заслужити кожна особа, яка служить на будь якому становищі у Військових Повітро-плавних Корпусах і яка визначилася геройством або надзвичайним вчинком підчас лету. Тільки один Визначний Летунський Хрест може дістати старшина чи вояк. Коли та сама особа доконає більше як один геройський вчинок, в нагороду дається Пучок Дубового Листя. Цю відзнаку носять на спуценій стрічці Летунського Хреста.

Армія також випустила тринадцять інших службових нагород за ріжні менші заслуги та недавно встановила ще три: Американську Медалю Оборонної Служби, Медалю Окупаційної Армії Німеччини та військову Медалю Доброго Поводження. — ФЛІС.).

БОЄВИЙ КОМУНІЗМ

Війна Німеччини з Советами виявила велику боєву силу комунізму. Комуністи по цілім світі тепер з насолодою висмівають тих політичних і мілітарних знавців, які говорили, що Совети при першім потрясенні з боку якоїсь іншої потуги, заваляться. Совети під страшними ударами німців не лиш дотепер не розвалились, але одинокі в світі завдали німцям дійсно болючі удари. Правда, війна на сході ще далі триває і ще не знати який її статочний кінець. Але вже тепер можна неоспорно сказати, що Совети ставлять надзвичайно сильний опір німцям та завдають їм величезні втрати. Явище це тим замітніше, що Совети це конґльомерат ріжних народів, часто внутрі поріжнених і розсварених національними, територіяльними і географічними противенствами.

Мило це кому, чи ні, але боєву здібність комунізму всі мусять ствердити. Як теж всі мусять витягнути з цього висновок на будучє. Бо хоч нині багатьом миролюбним державам, яким загрозив гітлеризм, приємно бачити як червона армія хоробро змагається з брунатною армією Гітлера, то проте це найвиразніше вказує, що під оглядом мілітарних завдань лише одна тотальна система може ставити опір іншій тотальній системі.

Совети можуть ставити опір націзмови лише тому, що вони, подібно як нація поставили всі ресурси краю до послуг мілітаризму. Вони заставили ціле економічне життя, всі фабрики, копальні, рільництво, витворювати продукти потрібні для війни. Впродовж довгих мирових літ ніхто в Советах не журився, щоб шляхом вільного парляментарного голосування надіяти гроші на ці справи, як це мусіли робити Франція, Англія, Америка, та інші демократичні краї. Ніхто в Советах не питав широкого загалу, яка його думка у відношенні до ріжних заграничних справ. Все це рішала диктатура в горі, яка входила в мирні чи ворожі відносини з такими чужими краями, які сама уважала за відповідні; яка довільно виробляла повзи, літаки, гармати, не звертаючи уваги на пробукти щоденної потреби; яка довільно вишколювала армії в воєнним ремеслі, а широкий загал в таких боєвих гаслах, які в дану пору уважала за потрібні.

У висліді цих заходів Совети, на велику радість демократичних країв, ставлять нині такий завзятий опір німцям і завдають їм такі втрати, які на дальшу мету готові мати рішальний вплив на вислід війни.

Ця радість зрозуміла і оправдана. Проте не треба забувати, що комунізм ставлячи такий завзятий опір націоналсоціялізмови дав доказ, що він теж є боєвим мілітаристичним устроєм і серед даних обставин міг би так само добре наступати на центральну і західню Европу, чи Азію, як тепер наступає на німецькі лави, чи як наступав на Польщу в хвилині її боротьби з німцями.

Уявім собі таке положення: Німеччина по війні є розгромлена і поділена на малі політичні одиниці. Німецька небезпека знищена раз на все. Але в Советах все по старому: диктатура в Кремлі далі держить ціле господарство, всі фабрики та хліборобський варстат в своїх руках; далі спрямовує виховання мас в той бік, який сама уважає за відповідне і далі думає про побільшення границь. На взір давнього московського імперіялізму думає поставити Третій Рим, чи стати центром світового інтернаціоналізму.

В Азії Совети підбивають Персію, проникають Ірак і Афганістан. Гострять зуби на Індії. Подібно як Японія зо сходу, Совети підбивають Китай з північного заходу. Подібно як Німеччина з заходу натискала на Польщу, Чехословаччину, Мадярщину, Румунію, Югославію і цілий Балкан, те саме роблять Совети зо сходу. Вони теж натискають на Польщу, Румунію, Мадярщину, Балкан, чи і на малі політичні одиниці, що залишились з Німеччини.

Хіба серед тих обставин Британія, а за якийсь час Америка, не мусітимуть поново хапати за зброю і виступати проти Советів в такий сам спосіб, як виступили проти Німеччини? Хіба та сама загроза, яка тепер виринає з боку Гітлера не буде опісля загрожувати з боку Советів?

— Скаже дехто: „Я, тепер не можна аж так далеко думати, бо треба знищити найбільшого ворога — німців". Безперечно, треба знищити найбільшого ворога — німців. Але в думках треба все мати другого ворога, який може нині бути дуже вигідним союзником, а завтра дуже дошкульним ворогом. Колись бувало британці разом з німцями приборкували Наполеона. Нині зо Сталіном приборкують німців, а завтра історія може знов завернутись.

Правдоподібність, що та історія може знов завернутись буде велика так довго, як довго в Советах існуватиме який небудь тоталітарний лад. Тоталітарний лад — червоний, брунатний, чи чорний — має склонність накопичувати боєву силу нації й опісля шукати поля, деб ту силу виладувати. Як довго в котрій небудь частині світу буде тоталітарний устрій, він відразу заохочуватиме хочби шляхом страху, сусідні народи до впровадження в себе тоталітарного устрою, аби на випадок бути готовим всеціло до війни. Ця готовість буде поширятись на цілий світ і на всі народи, доки знов цілий світ не знайдеться в боєвій горячці, а його провідники-диктатори не зачнуть перехвалюватись, що то вони не потраплять іншому зробити!

Кожний нарід, безперечно, хоче мати забезпеку перед якимсь зовнішним ворогом. Щоб ту забезпеку осягнути він готов зрезиґнувати багато зо своїх особистих свобід і з великої частини свойого майна. В разі небезпеки він робить це навіть радо. Але „радо" в тім розумінні, що це є конечне для безпеки краю. Всетаки він волів би з тими цивільними свободами і з тим своїм майном не розлучатись.

В демократичній системі — але справді демократичній — агресивні заборницькі імпульси державних мужів здержує широкий загал. Він нерадо регзиґнує зо своїх суспільних привілеїв і зо свойого матеріяльного рівня життя. Це є гамульцем для провідників в їхній задиркуватости супроти сусідів.

Треба памятати, що деякі державні мужі зовсім щиро переконані, що грозить їхньому народови небезпека, або що за всяку ціну треба йому забезпечити „життєвий простір", й через те штовхають свій нарід на шлях збровння, а далі агресії. Та їхня щирість є найбільшою небезпекою. Але як довго в даному краєви панує демократична система, яка тяготить в напрямку свобід і вигід поодиноких громадян, так довго є сяка така запорука, що мир в світі можна вдержати. Інакше це буде безнадійна справа, кожне покоління мусітиме кервавитись на полях бою і приносити міліони жертв воєнному молохови.

БРАК РОБІТНИКІВ ТА ДИСКРИМІНАЦІЯ

Неминуча загроза поважного браку робітничих сил у воєнній індустрії може покласти кінець дискримінації чужинців про воєнній праці.

Джон Корсон, директор Федерального Бюра Посередництва Праці передбачає пекучу потребу в робітниках для воєнної праці з днем 1. липня. Він припускає, що воєнна індустрія потребуватиме протягом наступних 12 місяців на 12,500,000 робітників „більше ніж тепер".

Як не буде звербовано достаточної кількости робочих рук, щоб забезпечити ними важні воєнно-продукційні заклади, воєнне зусилля буде небезпечно обтяжене, як казав Корсон.

Він казав, що не зважаючи на політику федерального уряду проти дискримінації, чужинцям все ще тяжко, якщо взагалі можливо, знайти працю у закладах, які мають воєнні контракти. Одначе брак робітників може скоро покласти кінець цій дискриминації.

ЗАХРІС ТОПЕЛІЮС.

СІКУ

— Ні, — сказав він — я не такий дурний!

— То ти сам собі винен, — сказала дівчина тай наче сорока полетіла в ліс.

Сіку боявся, що скоїлося нове нещастя й побіг до Мавзіки. Вона паслася зараз біля нього. Та Мавзіка лежала вже як довга на землі. Гадина вкусила її в писок і небаром корова вже була нежива. Що помогло, що Сіку вбив гадину? Мусів вертатися додому з дванацятьма коровами та розповісти про нещастя.

— Скажеж тепер сам, на яку кару ти заслужив — сказав сердитий мужик. — Чи хочеш, щоби я спік тебе в печі, чи радше маємо тебе кинути в глибоку криницю

— Що я тому винен, — відповів Сіку з плачем. — Вони тричі обіцювали мені всю землю, яку можна бачити із гори Сіпурі, коли я згодився би брехати та красти, одначе я не міг.

— Ага! — сказав мужик. — Це все моє поле, яке видно з гори Сіпурі. І я обіцюю тобі його, коли до найближчої повні приведеш мені девять гарних коров, за Кімо, Мустіку та Мавзіку, що лежать неживі на горі. Та що мені тепер почати з тобою Я мушу якось покарати тебе!

— Звяжи йому руки й ноги та винеси на найвищий шпиль гори Сіпурі, тоді може досхочу надивитися на поле! — сказала господиня. Вона не могла простити Сіку, що він стратив корови.

Така рада сподобалася господареві. Сіку звязали на найвищому шпилі гори Сіпурі на ногах і руках і всім заборонили дати йому їсти або пити. Корови, що ще лишилися, пігнав інший хлопець на пасовище далеко від гори.

Звязаний, на пів живий з голоду лежав Сіку на горі. З ліса доходили пахощі. Сонце світило крізь галуззя смерік і влискувалося на воді. Прийшов вечір, настала ніч, упала роса, місяць глядів на нещасного хлопця. Здавалося, ніхто в широкому світі не цікавиться вже хлопцем. Одначе високо понад лісами й озерами, високо понад місяцем і зірками був хтось, хто бачить усіх покинутих на землі і він бачив Сіку.

Бог зіслав йому вірного приятеля. Хтож інший міг це бути, як Кету? Кету дістав дома на подвірі каші. Кету міг украсти молоко кітці із розбитого горнятка біля решотока, як це звичайно робив, одначе Кету волів голоден побігти на гору, поклався на звязані ноги Сіку та лизав його звязані руки. Сіку зрадів тим так дуже, що знову чувся щасливий і вдоволений. І оба заснули до місячного сяйва.

За часів Карла XII. йшла велика війна на півдні Фінляндії. На півночі її майже не відчули. Сиділи собі спокійно за великими лісами. Аж нараз причалила до берега ворожа фльота та висадила військо на сушу. Вояки ті нищили та плюндрували країну. Такий злющий ворожий відділ прийшов і сюди, напав на антільський хутір, спалив і знищив усе, забрав усю худобу, а самого господаря забрав у полон.

Потім розбіглося вороже військо, щоби грабити по інших селах. Тут лишилося лише кількох козаків, щоби пильнувати награбленої худоби та полонених, поки їх не переведуть на кораблі.

Рано вранці Кепу пробудив Сіку своїм гавканням. Двох старших, бородатих людей вилізло на шпиль гори, щоби відси розглянути околицю.

Побачили хлопця, змилосердилися над ним, хоч вони було його вороги, розвязали йому руки й ноги, дали йому хліба з торби та забрали його зі собою. Під горою вони були привязали свої коні до дерева. Один із них забрав Сіку на коня, а Кету нагнав. І тепер почвалали аж до берега великого озера.

Тут ворог мав багато полонених і багато добичі. Та що козаки хотіли й ще далі грабити, лишили лише шістьох людей, щоби пильнували добичі та полонених, інші відїхали. Запала ніч. Тих шістьох вартових боялося, що на них нападе населення. Тому сіли в човно, забрале Сіку зі собою та поплили до невеличкого острівця на озері. Хотіли там безпечно переночувати. Худобу оставили при березі, щоби паслася. Полонених попривязували до дерев, а також і шість коней.

Сіку лежав із козаками на самітнім острові. Була темна ніч, филі били об каміністі береги острова, а вітер віяв у напрямі суші. Сіку не спав і прислухувався довгим, рівномірним віддихам змучених козаків. Пятьох їх лежало біля берега, а шестий, вартовий, лежав у човні.

Сіку підвівся помаленьки та наслухував. Один козак говорив щось крізь сон і вимахував руками довкола себе. Сіку знову поклався, одначе не міг заснути. За хвилинку знову встав, підкрався попри сплячого козака до човна. Тут спав теж і вартовий так кріпко, що не запримітив, як Сіку обережно зіпхнув човно на озеро. Вітер пігнав човно озером.

Козак усе ще спав у човні. Козак їхав багато миль. Тому не дивота, що спав, наче камінь. Коли Сіку побачив, що човно причалило до берега, виліз обережно, виняв ножик із кишені та поперерізував шнури, що ними були повязані полонені. Полонені не розуміли, чому їх пускають на волю. Вони пішли за Сіку до човна та звязали козака тими самими шнурами, якими самі перед хвилиною були повязані. Тепер козак пробудився, та вже було запізно. Тепер він сам був полоненим своїх полонених.

— Вбийте його! Поплинімо до острова й повбиваймо всіх, що там сплять! — сказав один із освободжених.

— Ні! — сказав Сіку. Він по голосі пізнав, що то говорив його господар. — Краще заховаймо їх добичу тай самі скриймося в безпечному місці!

— Вони спалили мій хутір і все, що я мав! — нарікав селянин.

— Вони розвязали мені шнури, якими я був звязаний та дали мені їсти! — сказав Сіку, що нараз став наче справжній мужчина.

Майже всі люди притакнули хлопчині. Кількох відїхало на козацьких конях, інші відігнали худобу до ліса. Кожен узяв із добичі неприятеля, що лише міг узяти. Сіку також.

Кілька днів опісля неприятель завернув назад до кораблів, люди вернулися із лісів і яруг, де були скрилися в хвилині небезпеки. Багато людей із своїх попалених хуторів пішло до церкви та стали радитися, що їм тепер почати. І що робити з тими шістьома полоненими? Бо вони були взяли в полон і тих пятьох на острові.

—Повбивайте їх! — кричало знову кількох. — ні, хай Сіку візьме собі їх — говорили інші — він узяв був їх у полон.

Сіку дістав тих шістьох полонених. Він узяв від них слово, що вже не будуть воювати проти його батьківщини та пустив їх на волю, щоби

(Докінчення на стороні 3-тій)

Роздумування з Приводу Процесу в Ріомі

В маленькім французькім містечку Ріом ведеться давно заповіджувана судова розправа проти трьох бувших французьких премієрів — Даладія, Блюма, і Рейна; двох бувших міністрів — Ґю Ля Шамбра і Кота, та проти бувшого начального вожда французької армії і всіх аліантських військ — ґенерала Ґамеліна.

Як Франція розлетілась під першими ударами німців і поспішно скапітулювала, маршал Петен, що накликав до цеї капітуляції, зарядив судову розправу проти згаданих міністрів, щоб доказати їм недбалість у виконуванні своїх обовязків і каригідне втягнення Франції до війни, знаючи, що Франція до війни неготова.

Німці дуже радо повитали думку такого процесу. Як кажуть, вони навіть до того французький уряд в Віші намовляли, з тим переконанням, що на тім процесі французи зачнуть себе взаїмно обвинувачувати, виявляти перед своїм широким загалом нікчемність своїх провідних кол; вкінці французи самі признаються до вини у викликанні цеї нової світової завірюхи.

Процес триває покищо кілька днів, але вже можна завважити, що французи головну увагу звертають на те, щоб знайти винуватців французького неприготовання, а не винуватців, що штовхнули Францію у війну. Судді докладно випитують кожного міністра, чому він не зробив того або цього. Але не тягнуть за язик, чому він уважав за відповідне потягнути Францію до війни. Ця справа, видно, для французів самозрозуміла і щодо того вони не поділені в думках. Франція мусіла боротись, бо загрожував їй відвічний ворог. Аранжери суду також стараються не вмішувати до цеї розправи армії. Хоч французька команда поповнила багато похибок, але армії французи таки не хочуть ставити під побільшаюче шкло аналізи та не хочуть втягати її до політичних спорів.

З такого перебігу дуже незадоволені німці. Вони отверто виявляють те своє незадоволення, а навіть погрози. Директор пресового департаменту при німецькім міністерстві пропаганди, д-р Павло Шмідт, заявив, що так виглядає, що замісць ствердити свою вину у виповідженні війни німцям, французи на процесі в Ріом хочуть ствердити свою вину, що не бились добре з німцями. Замісць розбивати себе в середині і взаїмно обвинувачувати, що пірвались до зброї перед надходячим ворогом, французи себе обвинувачують, що не добре бились перед тим ворогом і треба було воювати краще. Замісць роздвоєння з такого процесу готово прийти внутрі французів моральне скріплення і нове завзяття до дальшого солідарного опору наїзникам. А це німцям не на руку. Не виключене, що вони щось з тим процесом зроблять і або силою повернуть його в інший бік, або зовсім припинять.

—o—

Цей ріомський процес запрошує порівнання, як українці поступалиб серед подібних обставин? Чи вони також, як і французи, солідарно відмовлялисяб признатись до вини за викликання світової завірюхи, чи може навипередки показувалиб на себе пальцями, перебріхуючи і перебільшуючи, що ось той і той є злочинець і треба його за те розпнити?

Нагадавши про себе приходять на думку спомини подій з останніх кількох літ в Америці. Знаємо, що ділялись тут помилки. Ні, навіть не помилки, а просто каригідні дітвацтва виконувані проти виразних перестерог інших. Хто перестерігав проти тих дітвацтв, робив добру громадську роботу. Хто вперто ті дітвацтва виконував, ще й тепер заслугує на найтяжчу догану. Все це впорядку.

Але, чи не було часом серед нас і таких, які ті помилки перебільшували, надавали їм тенденційний, свідомо злочинний підклад, а опісля ті самі помилки приписував іншим людям, навіть тим, що з цілою силою пробували до тих помилок не допустити? Чи не було часом серед нас таких провідників, „заслужених" і „поважних", які помилки певних одиниць роздували до абсурдно великих границь, а навіть таврували, провокували, збещещували інших осіб, які старались потягнути справу в другий бік і до помилок не допустити? Чи не було серед нас таких одиниць, які тенденційно малювали інших, як пято-колюмністів, тенденційно перекручували їх слова і статті, тенденційно робили з них симпатиків ворогів Америки, хоч ті довгими роками робили якраз щось зовсім цілковито противне?

Може скаже дехто, що таких людей серед нас не було і нема. Дай Боже, щоби так було. Занадто гостре самобичування, занадто переборщена самокритика розминається з ціллю і замісць оздоровлювати дані обставини викликує несмак і зневіру серед тих, що помилки поповняють.. Ми маємо вже досить цього самобичування і показування пальцями, що ось „той винен". Тому з великою приємністю хотілосяб ту самокритику заперестати. Але, щоб ту самокритику заперестати треба, щоб і зникли серед нас несумлінні люди, моральна гидота, яка бабрається в бруді не тому, що той бруд з суспільного життя хоче усунути, тільки тому, бо взагалі дуже любить бруд і без нього не може жити. Коли того бруду нема, ті несумлінні люди штучно викликують його, щоб своїй спрагненій душі дати такого „корму", якого вона бажає.

Критикуймо розважно, спокійно, річево, без злоби і бажання когось втопити в ложці води. Рушійною силою нашої критики повинно бути сильне бажання направити лихо і поставити наше громадське життя на кращі рейки. На тлі розумної і розважної критики тим виразніше зарисуються постаті тих, що робили помилки і тягнули наш суспільний віз до нещастя. В злобній, фальшивій, нечесній, цинічній критиці пропадуть дійсні винуватці й у тих тяжких часах наше суспільне життя ніколи не дістане змоги видвигнутись з упадку.

ПОВІТРЯНА ОФЕНЗИВА В БУРМІ

НЮ ДЕЛЬГІ. — Ново назначений командант британської повітряної сили в Індії, сер Ричард Перс, заявив, що вкоротці британські сили розпічнуть велику повітряну офензиву проти японців. Справа в Бурмі не піде японцям так легко, як в інших місцях, бо в Бурмі британці мають повітряну перевагу. Британські літаки зачнуть вдаряти в саму Японію, казав він. До Бурми з Китаю напливає чимраз більше доброго китайського війська, узброєного в американську зброю. Британські літаки вже впродовж двох днів бомбардували японські колюмни в нижчій частині Бурми і завдали їм великі шкоди.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА

ШОВКОВИК

(Довільний переклад з англійського Юлії М. Шустакевич).

Понад чотири тисячі літ маленький хробачок справляв дорогі убори людству цілої земської кулі. Тепер одначе, в часі шаленого поступу, блискавичної агресивности, цього маленького хробачка відсунено на бік, полишено на віточці білої морви, на якій він годується, а його дорогий матеріял не поширюється, а тільки кидається в забуття.

Ось те маленьке сотворіннячко, предмет такого болючого жесту, це — шовковик.

Його мати, це прекрасний, ріжнобарвний метелик, це по вченому зветься „Вотвух Точі", а живе в Китаю. У свойому часі ця комашка — як добре піде — зносить около чотири сотки ячок в одному дні. Відтак вона сходить з горизонту, сповнивши свій обовязок, а тих чотири сотки ячок продовжають ріжні стадії свого життя, приписані природою.

Вигрівания цих ячок, яке тріває від першої половини червня аж до вчасної весни, це найдовша і найбільш одноманітна стадія в карієрі цього сотворінячка.

Весною, під промінням тепленького сонця, ячечка отворяється, а з його вилягається лярва („Larva"), так би мовити — хвилевий хробачок-гусениця, який так поводиться, неначеб не мав часу до страчення. Він пажерливо кидається на ростину, наче гість на голубці, і у скорому часі робиться такий великий, що не може вміститись у свою власну одіж. І щож ви думаєте? Він тоді сам собі справляє нову. Перестає кормитись і запопадливо щадить на нове убрання, а коли наспіє час, він вилазить із тісної своєї скірки, себто одіжі, а на ньому є вже новісенька. Без труду, без грошей, кравця і машини. І не чудний скажете?

З хвилею, коли він дістане „одяг" з двома парами штанів, підкрутивши вуса, він зробиться такий гордий, що й не приступай! Та, за кілька днів він знова забажає нового брання і давай знова нове. Не оглядається зовсім на задні колеса і в шістьох тижнях чотири рази змінює свою поверховність, поки не виросте на три і пів цаля довжини. Тоді цей дорослий хробачок (гусениця) поважніє. Він перестає бути пажерливий і оглядається за догідним місцем, щоб збудувати собі свою власну хатинку. Таким чином він доказує свою дозрілість і стає шовковиком.

Знайшовши відповідну вітку на білій морві, шовковик наклеює себе до неї власного виробу лепом і починає прясти навколо себе вигідний захист з тонесеньких ниточок, які сочаться з його пищка.

Щоб собі збудувати, себто виткати, такий захист, шовковик снує ниточку довгу на тисячу двісті ярдів і найцікавіше те, що ця ниточка така сильна, що ніде не перервана і має повну довжину.

У цьому захисті шовковик переживає ще одну стадію і змінюється в чудового ріжнобарвного метелика, з чотирьома крильцями, шістьома ніжками і волохатенькими вусиками.

Карієра веселости і краси цього чудового метелика дуже коротка і призначена тільки для принади і парування.

Випурхнувши зі свойого захисту, він не кормиться зовсім і живе тільки один день, в якому старанно шукає любови із тим, щоб оставити будучі покоління, а відтак — з опадом вечірної роси, злітає безсильний на землю і — гине... Ось така довга карієра шовковика. Стільки старань, запопадливости, а щастя так мало!

Однак — життя самого шовковика є дуже цікаве і пожиточне. Він же пряде цю довгу шовкову нитку, з якої опісля людська рука виробляє чудову матерію, а з неї багаті кармазини! Цього шовку бажає майже кожна гарна і негарна людина, а ниточку цю шовкову відкрила дуже гарна пані.

—o—

В році 2,700 перд Христом правив китайською державою цісар Гоанг-Ті. Його подруга була славна не тільки красою, але і розумом. Мала незвичайний дар спостерігати. Її на імя було Сі-Лінг-Чі. Безділльности не любила. Услуга, що ждала від неї приказів, томила її, тому шукала все нагоди до діл.

Одного сонішного дня сиділа вона в тіні розлогої білої морви, коли ненадійно примітила чудового шовковика при праці. Його головка вимахувалась рівно в такт і майстерно снувала ниточку звиваючи її кругом свойого гнучкого тіла.

Цісаревну Сі-Лінг-Чі це дуже зацікавило. „Якуж чудову сукню це сотворіння собі снує" — подумала вона. Приглядаючись сусідній такій суконці, що теж виглядала на захист, доглянула вона в ньому сплячого хробачка. „Колиж з цієї тонесенької ниточки цей хробачок виткав собі таке чудове овиття, так чомуж не можнаб цієї ниточки вжити на чудову матерію людині на одіння"? І ця здібна пані, почала дрібною рукою розвивати цей захист шовковика і звинула 1,200 ярдів шовкової нитки!

Це відкриття мудрої цісаревої було початком шовкової індустрії в Китаю, та принесло великі багатства і добро цілій державі.

Пані Сі-Лінг-Чі була за життя дуже поважана, а по смерти її вважали богинею шовковика. Цісар Гоанг-Ті у свойій мужеській гордості пробував підшитись під славу своєї дружини і говорив усім: „Це був я, що навів свою цісареву на це відкриття". Його одначе висміяли. Його не убожали і признання за відкриття шовковика вповні віддали цісаревій, яка ще за життя зробила цісареві дуже гарний шовковий плащ-тоґу, з довгими рукавами, сягаючими аж до пальців. Цісар пишався в цьому плащі, сидів на престолі наче кукла і був вельми вдоволений.

Виріб шовку спершу був великою тайною самого цісарського двору. Опісля японці які побирали цивілізацію від китайців, викрали тайну виробу шовку. Вони підманили чотирьох дівчат з шовкової робітні, а відтак присилували їх ночею забрати деякі машини і приписи, потрібні до виробу шовку, та вивезли їх в ґлиб Японії.

Незабаром теж й Індії дізнались про тайну шовку в такий спосіб, що індійський принц одружився з китайською принцесою й вона у свойому вінчальному вінку вивезла віточку білої морви, на якій були начеплені шовковики у своїх захистах і так зрадила тайну своєї держави — для свого любчика — егеж... Жінка — кажуть — з любови все потрафить вчинити!

Ніщо так скоро не поширюється, як — тайна. Чи не цікаве це? Ось так і тайна виробу шовку мандрувала, а все тільки тайними шляхами, з держави до держави і в році 47 перед Христом римський цісар Юлій перший раз влаштував у свойому дворі величаву виставу ріжних шовкових виробів. А вже у першому столітті християнської ери багаті римляни, як мужчини так і жінки, носили дорогі шовкові одіння, які одначе бідніша кляса людей уважала за — неморальність.

Про тайну виробу шовку дізналась Европа аж в шестому столітті по Христі. Пізніший римський цісар Юстиніян теж тайно вислав двох ченців до Китаю, щоб навчились штуки виробу шовку. І вони, вернувши до Константинополя, перевезли шовковиці у своїх черенечих киреях.

Культура шовку була виключним монополем римської держави аж до смерти цісаря Юстиніяна.

Відтак тайна шовку перестала бути тайною і мандрувала собі свобідно від краю до краю. Забрила до Еспанії, Італії, а там і до Франції, а та вже почала натягати шовк на всі лади і на усі форми.

Вкінці культуру шовку пробували защепити в Америці. Кольоніяльні провідники не дуже спішились до шовку. Вони воліли тютюн, бо уважали його більш поплатним. Президент Бенямин Френклин пробував поширити індустрію шовку, але через революцію ця індустрія швидко завмерла. Пізніше одначе деякі спекулянти помалу почали відновлювати індустрію шовку в Злучених Державах і ця спекуляція дійшла до правдивого „бум-у". В році 1844 почали продавати щепи білої морви для годівлі шовковиків так дорого, що платили пятьсот долярів за щепу. „Бум" не вдався і раптом ціна білої морви полетіла стрімголов аж до 50 центів за щепу.

Від цього часу ніхто більше не старається поширити цієї природної культури. Усі відкинули маленького ріжнобарвного хробачка, який десь під сонцем на віточці білої морви безжурно на самоті снує свою довгу шовкову ниточку.

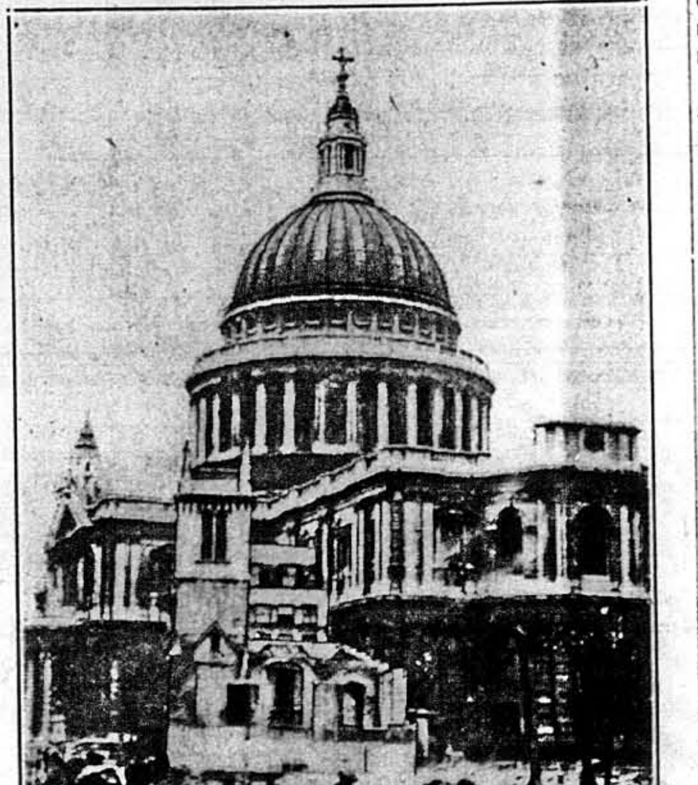
Тепер час шаленого поступу. Цеж 1942 рік! Ніхто не має часу займатись дрібненькою комашкою. Цивілізація витворила могучу електрику, машини, які продукують штучний шовк з мінеральних складників.

...І ось тепер контури жіночої краси прикриваються не золото - шовковою тканиною маленького шовковика, а тільки оливою, вуглям і залізом. Отсе ті мінеральні складники, з яких тепер машина продукує штучний шовк.

Правдива шовкова ниточка, яку відкрила чотири тисячі літ тому — іде в забуття...

—o—

(Перекладено з колюмни часопису „Дітройт Таймс" за дозволом редакції — Courtesy, Detroit Times).

ПРОЧИЩУЮТЬ ВИД НА КАТЕДРУ СВ. ПАВЛА. — Завдяки тому, що німці не робили через кілька тижнів рейдів на Лондон, робітники могли прочистити румовища домів довкола славної катедри Св. Павла, відкриваючи в цей спосіб гарний вид на цю величаву будівлю.

ПРОДУКУЮТЬ ВЕЛИКІ Й ДАЛЕКОСЯГЛІ БОМБОВИКИ

САН ДІЄҐО (Каліфорнія). — „Консолідейтед Еркрафт Корпорейшен" починає продукувати величезні, далекосяглі бомбовики, призначені для офензивних операцій на велику скалю. Голова корпорації Том Ґирдлер заявив, що вже тепер продукція йде далеко швидшим кроком ніж це сподівалися. Її видатність збільшиться до ще більших розмірів, як тільки перепровадиться кращу доставку побічних матеріялів.

АВСТРАЛІЙЦІ БОМБАРДУЮТЬ ЯПОНСЬКІ МАЙДАНИ

КАНБЕРА. — Австралійська повітряна сила постійно бомбардує японські майдани, на яких збирається японська повітряна фльота в цілі нападу на Австралію. Австралійці, разом з американськими летунами, налітали на Ґасмату і Рабул, що знаходяться в японських руках і там успішно бомбардували японців й їх склади.

Деякі з капелюхів, що тепер виробляють є в 25 відсотках зо збираного молока.

В Японії є 106,518 святих будійських місць.

СІКУ

(Докінчення зі сторони 2-гої)

вернулися до своїх товаришів.

Господар із антільського хутора й господиня скрилися тепер у хаті, якої неприятель у поспіху не спалив.

— Ах, — говорили вони — кобі то ми мали наші гарні корови!

В тій самій хвилині побачили, як малий хлопчина, без шапки, босий із жовтим псом зганяв із гори до хати гарні корови.

— Чи то не Сіку й Кету? — озвався селянин.

— Чи не будуть то наші корови? — спитала господиня.

Так, це був Сіку і Кету тай це були корови антільського хутора, які був забрав ворог. Козаки мали ще час зарізати три корови, девять було лишилося, а ті припали Сіку як добича.

— Я пригнав вам ваших девять коров, — сказав Сіку. На радощах він радо був би замахав шапкою, та не мав її.

— Добрий хлопче, то це справді ти? — скрикнули господар і господиня врадувані. Вони обіймали Сіку та гладили корови. Кету побіг уже у кухню, щоби побачити, чи стоїть там біля риштока збите горнятко з кітчиним молоком. Кітка стала порскати і тут знова почалася війна.

— Ти голоден? — спитала господиня Сіку. Її гризла совість.

— Ні, спасибі, — відповів хлопець — ще не є повня.

Господар ніяково пошкробався поза вухом. Тепер він думав інакше про Сіку. Він пригадав собі передчасну обіцянку.

— Чуєш, Сіку, — сказав він — будьмо добрими приятелями! Що ти почав би із стільки поля, коли ти такий маленький? Служи в мене сім літ, тоді я додержу обітницю, потім дістанеш усе поле, яке видно з гори Сіпурі!

— Добре! — сказав Сіку.

І Сіку служив сім літ на антільському хуторі, він виріс на великого юнака, був сильний, дістав шапку, сорочку, чоботи, оженився з господаревою дочкою, гарною Ганусею. За нею дістав не лише все поле, а й весь відбудований антільський хутір.

Кету й кітка похоронені під горою. Про тролів із Аліс відомо лише, що там, де вони жили, тепер є вороняче гніздо. Люди кажуть, що воронам не треба довіряти.

Петрушка виростає в Африці на 9 стіп.

Жіноча Сторінка

В Пору і Після Системи

Березень — це один з найтяжчих місяців у жіночому господарстві і не лиш для жінки, що живе на фармі та мусить спішитися з весняними роботами, щоб вдержати ціле господарство в рамцях природою написаних законів. Весна заглядає теж у мійські мешкання ясніщим сонцем, погіднішим небом, і показує у хаті одні по других місця, до яких треба приложити жінчиі рук. Щоб не знати яка дбайлива господиня — вона не порадить на це, що через огрівання хати закуплюються стіни, порошаться занавіски. А й на цілій обстановці стають видніщими сліди вживання, бо зимою користають усі більше з мешкання, ніж літом. Чи мешкаємо у одній хаті довше, чи хочемо вибиратися осінню на іншу — все одно, якось ніяково стає, що природа чепуриться та прибирає усе довкруги, а у нас сіро та непривітно. Тому закочуємо рукави, беремо в руки щітки, шматки, пасти та порошки, і починаємо проганяти зиму з хати.

Це праця не найлекша—навіть при усіх добродійствах винаходів, що ними користуємося тут у домашньому господарстві. Головно тому, що її треба робити побіч звичайних, щоденних занять, які самі собою заповняють жінці цілу днину. Але американські жінки придбали цілу систему для таких додаткових праць, як зрештою для всіх інших справ домашнього господарства.

Не подибаєш тут, як у старому краю міської господині, яка — хоч зі служницею до помочі — тиждень ходила розхрістана та загарована весняними порядками, а другий виглядала як після тяжкої хороби. Порядки починалися від цього, що нараз цілу хату розбилося непригожою до вжитку, не було де сісти, що зїсти, нічого знайти, поки з цього хаосу після кількох днів не почало нарешті виколюватися щось, що можна було назвати ладом.

Ще гірше було на селі. Цілу хатну працю лишали жінки звичайно на останній тиждень посту, і тоді почииали усе нараз від біління хати, прання до печення пасок. Хоч у хаті було всього лиш чотири шибки до миття та одна піч до ліплення — жінка мала роботи на цілісенький тиждень.

Американська господиня починає весняні порядки вчасно та розділює їх так, щоб надто не нарушувати звичайної праці дня. Варить щось невибагливого на обід, а за це ощаджує час одної днини на миття віков, другої на прання занавісок і т. п. У одному жіночому магазині я бачила раз програму весняних порядків, яка робила можливим для господині вичистити шестикімнатне мешкання у часі одного тижня, присвячуючи на це щоднини ледви годину і пів часу. Авторка радила жінкам — заки заберуться до роботи — сісти, взяти кусок паперу та олівець, і написати по черзі усе, що треба в хаті зробити. Тоді розділити заняття на кожну днину і старатися викінчити їх точно у часі, який на них призначуємо. Держачися такої системи не відчуємо весняних порядків на своїм здоровлю, а ці, що з нами мешкають, не будуть потребувати через тиждень вимивати хати як місця, де діються несамовиті речі.

Другий обовязок, якого виконання лежить на жінці з приходом весни — це покупки для цілої родини. Знаємо, що крім мужеського одягу, який купується до міри, головним покупцем на усі інші речі в Америці є жінка. Вона купує для себе, чоловіка, сина, доньки, для цих, що за працею не мають часу шукати за товаром, чи прямо цього не люблять. Через її руки переходить майже весь зароблений у родині гріш і вона має обовязок видати його так, щоб принести взаміну найбільшу вартість у товарах.

Весняний сезон закупів звичайно більший ніж осінній. Головно в одежевому промислі, бо зачинається великоднішним показом нових одягів і збігається з літним сезоном. А коли додати, що цьогорічні весняні закупи роблять усі під знаком війни і цього, що наступної весни не будемо мати й половини цього товару до виробу що сьогодня — певним є, що роблення весняних покупок вчасно принесе подвійно користь цим, що до них забираються.

Один наш бизнесмен, який десятки літ працює у дільниці замешкалій українськими родинами, казав мені, як пізне сезонове чи передсвяточне купування є прямо засадою усіх наших господинь, що приходять до його бизнесу. Вони немов нарошно вибирають останну хвилю найбільшого поспіху та найбільшої метушні, коли не мож їх ні як слід обслужити, ні позволити на спокійний добір товару. Нерідко через це не дістають цього, що повинній за свої гроші дістати, і — що гірше — з цьої страти навіть не здають собі справи, не пробують купувати впору, коли можзробити кращий вибір та мати спокійну раду купця лиш для себе.

Весняний сезон розпочався, а наш Великдень цього року разом з „американським". Не лишаймо нічого на останний тиждень.

Клявдія Олесницька.

ОТ ТАКИХ БЕСІДНИКІВ КОБИ БІЛЬШЕ.

Кандидат на конгресмена, Денсон Б. Гол з Шікаго, заповів, що не буде виголошувати підчас виборчої кампанії довгих промов, а ограничить кожну з них до пять мінут. Колиб де говорив довше, то заплатить як кару $50 за кожну мінуту і передасть ту кару Американському Червоному Хрестови.

Сповніть Свій Обовязок!

Хто спосібний до війська, той повинен знайтись негайно в рядах армії чи фльоти і своєю військовою службою причинитись до воєнної перемоги Америки.

А хто не наставляє своїх грудей за свій край, той повинен працювати для оборони краю на інших ділянках, а в першу чергу закупити негайно Бонд Краєвої Оборони і купувати бонди оборони чи стемпси так довго, поки не закінчимо цеї війни повною нашою перемогою.

Бонд можете купити вже за $18.75, а стемпс — за 10 центів. Значить, що є дана можність кожному і кожній допомогти фінансово державі знайти фонди, потрібні на ведення нами не спровокованої, а тільки накиненої нам війни.

РЕКОРД НА ЧАСІ.—Еверет Р. Ейкмен, з Вест Честера, Па., сержант корпусу маринарів, дістав титул чемпіона в киданні гранат. Він викинув гранату на віддаль 227 стіп 9 цалів.

На Тему: Чоловіки й Жінки

„ФАТАЛЬНІ ЖІНКИ"

Відома французька журналістка Женівієв Табуї в своїй новій книжці „Мене звали Касандрою" подає свій причинок до питання, що спричинило упадок Франції.

Кажуть, про паню Табуї, що вона великою селою в рідній Франції, себто впливала на перебіг світових подій. Вона постійно виступала проти Гітлера й заповідала Франції важку долю, якщо вона не візьметься всіми силами себе рятувати. За ті ворожби її й називали Касандрою, за йменням дочки троянського короля Пріяма, що заповідала упадок Трої. Нині пані Табуї признають навіть противники, що вона вгадувала багато подій.

Замітно, що в згаданій своїй книжці пані Табуї приписує жінкам немалу ролю в упадку Франції. Критики пригадують собі, що взагалі в французькій історії не бракувало таких „фатальних" жінок, що доводили до упадку королівства. Тепер жінки мали би довести до упадку републику.

ЖІНКА ЧИ МУЖЧИНА?

Одни з критиків книжки пані Табуї пригадав собі на книжку великого французького письменника Анатоля Франса, що писав історію Франції в формі історії острова пінгвінів, себто товстих, нелітаючих птиць з холодних країв. Цю книжку автор закінчує тим, що французький премієр, озлоблений на свою жінку за те, що вона його зраджує з його міністром війни, доводить до війни, яка стає всесвітною.

Це закінчення книжки Анатоля Франса мало би потверджувати погляди пані Табуї на вплив „фатальних жінок" на долю Франції. Слушно, що в „історії" Анатоля Франса жінка мала певний вплив на біг подій, одначе ледво чи можна сказати, що вона такий вплив хотіла мати, і чи її вплив був рішаючий на поведінку мужчини.

ЗБЛИЖАЄТЬСЯ НЕДОСТАЧА МУЖЧИН

Урядовий воєнний інвентар людського матеріялу вказує вже нині, що незадовго кілька міліонів жінок перестане працювати як домашні господині, щоб заняти місце чоловіків у фабриках, звідки мужчин заберуть до війни.

За урядовими обчисленнями „резерва" жінок у віці 18. до 44. року життя виносить 15 міліонів 600 тисяч осіб.

До певного ступня ряди робітників, здекомплетовані покликанням до військової служби, буде можна поповнити з маси безробітних. Коли цей припас вичерпається, треба буде посягати по „резерви" жінок.

Замітною признакою цієї заяви урядників є військові звороти; говорять про робітників і робітниці привичними фразами військових донесень.

ПОЩО ЩАДЯТЬ ЦУКОР?

Уряд Адміністрації Цін подав у цікавий спосіб господиням причину, чому вони повинні щадити цукор.

Мовляв, за кожним разом, як 16-цалева гармата віддасть один вистріл, вона спадлює стільки дестильованих продуктів, скільки їх можна зібрати з одної пятої акра, засадженого цукровою тростею.

ПОЛИ В ЖУРНАЛІСТИЦІ

Хлопці й дівчата прибули майже в рівному числі на 18. річну конвенцію „Колюмбійського Схолястичного Пресового Союзу", що відбувся о-нові в Ню Йорку. Учасники це молоді ученики журналістики, що вже нині заняті в видавництвах шкільних журналів по всьому краю.

Учасників було півтретя тисячі. Представляли вони півтора тисячі студентських органів.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ЛОРЕЙН, О. — Тов. У. Н. Союз, від. 50., відбуде місячні збори 22. марта в годині 1. пополудні в гали 2545 Іст 33. Стр. Проситься членів, щоби всі прийшли на ці збори, бо є великі справи до полагодження, аби потім не нарікали на урядників. — Михайло Шемчик, секр.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 347., відбудуться в неділю, 22. березня, в годині 2. пополудні, в гали, де звичайно. Проситься всіх членів прибути на ті збори начас означений, бо є справи до полагодження. Довгуючих членів напоминається, щоби прийшли і вирівнали свої залеглости. — І. Найда, предс.; С. Чопик, кас.; Гр. Тимчій, секр.

МІЛВОКІ, ВІС. — Збори Тов. ім. Івана Франка, від. 103., відбудуться в суботу, 21. березня, в годині 7. вечора, в церковній салі, 1231 Скат ул. Проситься всіх місцевих і позамісцевих членів прибути на збори точно на призначену годину, бо є багато важних справ до полагодження. Ще напоминаю новим кандидатам, що вже позаберали аплікації, для старших чи дітей, повиписували їх, щоби принесли на збори і дали секретареві до вислання до У. Н. Союзу. — Григорій Дац, предс.; М. Адамчук, кас.; Т. Барсук, секр.

Замісць викидати шкаралупу з яєць, належить її складати до слоїка, добре покрушити, а коли половина слоїка є нею заповнена, тоді залити її холодною водою. По 24 годинах ця вода буде дуже добра до підливання вазонкових квітів.

ПІДПИРАЙТЕ СВОЇХ БИЗНЕСМЕНІВ.

ТАРЗАН, ч. 524. Вимушений Союз.

„Заждіть!" — закричав Тарзан до палядинців. „Я не є піратом. Готовий я навіть з вами битися проти них"!

„Він хоче нас обдурити, щоб тим способом вирятувати себе із небезпеки" — заговорив один з палядинських вояків.

„Щоб він не говорив, хто він є, що йому не поможе. На його голову наложена нагорода й я здобуду її" — заговорив другий.

І так, пхнутий химерною судьбою, Тарзан знайшовся знова у боротьбі по стороні хижих морських вовків.